

Miljöpartiets synpunkter på förslaget till Energi- och klimatplan för Hylte kommun

Till: kommunen@hylte.se

Diarienummer: 2019 KS0379

Miljöpartiet i Hylte välkomnar att Hylte kommun har tagit fram en Energi- och klimatplan, som tydliggör kommunens mål och prioriteringar inom energi- och klimatområdet. Sammantaget ser vi stor potential i det arbete som nu påbörjats i och med framtagandet av planen. I detta dokument pekar vi ut ett antal förbättringsområden som vi ser skulle öka planens relevans och genomförbarhet.

Sätt upp konkreta, mätbara och tidsatta delmål

Vi applåderar det övergripande målet att minska klimatutsläppen med 66 procent på fem år fram till 2030, det är bra att målet ligger i linje med vad som krävs för att nå Parisavtalets 1,5-gradersmål. Dock är formuleringen att de övergripande målsättningarna ska "ses som riktmärken" olycklig, detta riskerar att underminera legitimiteten för hela planen.

Vi skulle vilja se att planen stakar ut en tydligare väg för att nå de uppsatta målen. Konkreta, tidsatta delmål för de olika sektorerna saknas tyvärr idag och de utpekade åtgärderna är ofta uttryckta i vaga ordalag. Som exempel är de övergripande målen formulerade som att de konsumtionsbaserade utsläppen från hushåll och offentlig sektor ska "minska väsentligt" medan andelen lokalproducerad energi ska "öka". Det saknas också en plan för årliga uppföljningar. Även uttryck som "det kan kännas som" gör att planen kan upplevas som vag.

Planen behöver bli tydligare om den ska kunna användas som ett verktyg för att driva förändring och utveckling i kommunen, som vägledning i den kommunala verksamheten och som underlag i kommunens övriga strategi- och planarbete. Målen och åtgärderna behöver tidsättas och det måste finnas tillräckliga ekonomiska och personella resurser för genomförandet. Här borde kommunstyrelsen pekas ut som ansvariga då de har rådighet över budgeten. Vi saknar också konkret information om uppbyggnad och uppdrag för den referens/styrgrupp som nämns i planen.

Vidare anser vi att planens tidshorisont är alldeles för kort. Sveriges övergripande klimatmål om netto noll utsläpp löper fram till 2045. Även Hylte kommuns plan bör löpa till 2045 för att kunna ta ett större grepp om nödvändiga åtgärder för energiomställning och utsläppsminskningar.

Separera plan för energi och klimat

Vi anser att det är olyckligt att energi- och klimatåtgärder samlas i en och samma plan. Med detta gemensamma grepp får inte viktiga klimatåtgärder den uppmärksamhet som de förtjänar. Till exempel saknas helt mål och åtgärder för klimatanpassning, vilket är olyckligt i en kommun som Hylte som exempelvis är sårbar för översvämningar från exempelvis Nissan och dess avrinningsområden, till följd av mer frekvent och kraftig nederbörd.

Ett annat exempel är arbetet med kolsänkor som nämns kort i slutet av planen. I en kommun som Hylte, med mycket skogs- och jordbruksmark, finns stor potential att binda kol genom ett medvetet arbete med exempelvis våtmarker och naturnära skogsbruk. Här kan kommunen jobba med exempelvis markanvisning, informationsinsatser och genom att ha en strategisk plan för det egna markinnehavet.

Visa hur lokal energiförsörjning minskar klimatavtrycket och ökar krisberedskapen – samtidigt som det kan skapa nya jobb

Vi ser positivt på att kommunen vill öka den lokala fossilfria energiproduktionen. Förutom att det bidrar till att minska kommunens klimatavtryck så ökar det också den lokala krisberedskapen då vi gör oss mindre beroende av ett inflöde av energi utifrån. En ökad lokal energiproduktion skulle också kunna leda till nya hållbara lokala jobb.

Miljöpartiet ser ingen målkonflikt mellan att elektrifiera och att stärka den lokala energiproduktionen och att "upprätthålla och bedriva samhällsviktiga verksamheter", snarare tvärtom. Detta är endast en teknisk fråga som går att lösa med batterilagring etcetera. I händelse av en kris kan det lika väl bli svårt att lagerhålla stora mängder bränsle för specialfordon som bandvagnar och brandbilar.

Målkonflikterna uppstår mer sannolikt då kraven på klimatomställning och -anpassning krockar med chans till nyetablering av företag och nya arbetstillfällen. Målkonflikter kan också uppstå i valet mellan den kortsiktigt billigaste lösningen och den klimatbästa lösningen (exempelvis att välja elektrifiering av kollektivtrafik alternativt byta till biobränslen).

Vi vill höja ett varningens finger mot att göra sig alltför beroende av fjärrvärme från lokala industrier. Det riskerar att bli en kortsiktig lösning om företagen tvingas banta eller lägga ned verksamheten.

Växla upp omställningen av transportsektorn

Det är bra att målet för transportsektorn är detsamma som på nationell nivå och att det är ambitiöst, konkret och tidssatt. Även inom detta område saknas emellertid konkreta och tidsatta åtgärder som på ett realistiskt sätt kan bidra till måluppfyllelse. Det är bra att kommunen vill gynna gång-, cykel- och kollektivtrafik, men detta riskerar att bli tomma ord om åtgärderna inte konkretiseras och kommer med en påse pengar. Utöver att transporter ska ställas om så måste också det totala transportarbetet minska, här

saknas åtgärder. Vi saknar också åtgärder för att öka tågtrafiken. Genom att arbeta strategiskt med att stärka tågtrafiken kan utsläppen minska från såväl persontransporter som industrin. En elektrifiering av järnvägen skulle ytterligare stärka tågtrafikens potential.

Konkreta och kostnadseffektiva förslag kan vara att inlemma skolbussarna i den reguljära persontrafiken för att öka turtätheten och räckvidden – och därmed busspendlingens attraktivitet. Att främja samåkning och bildelning är andra sätt, här är en möjlighet att öppna upp kommunens elfordonsflotta för allmänheten på kvällar och helger. Vi ser också att kommunen behöver en betydligt högre ambitionsnivå än de lagstadgade nivåerna enligt Boverket, när det gäller möjligheten till laddning vid parkeringsplatser och bostäder.

Vi blir direkt provocerade av att "särskilt fokus" ska läggas på "barn och unga" när det gäller att inspirera invånare till mer hållbara transporter. Det är inte barn och unga som står för utsläppen från transporter, det är deras vårdnadshavare som väljer transportmedel åt dem. Fokusera på källan till utsläppen. Barn gör som vuxna gör, därför bör arbetet börja där.

Vi vänder oss mot att målsättningen för tjänsteresor är att de ska vara "fossilfria". Här vore det bättre att skriva ut vad som avses. Vi anser att resorna i första hand bör elektrifieras eller ske med exempelvis tåg eller kollektivtrafik. För tunga transporter kan kommunen arbeta med att få till etablering av laddstationer för tung trafik längs väg 25. Fordonskategorier bör benämnas förbränningsfordon och utsläppsfria fordon då det annars kan uppstå begreppsförvirring.

Använd kraften i offentlig upphandling

Offentlig upphandling kan vara ett verktyg för att nå i princip alla mål i planen, inte minst när det gäller transporter, energi, konsumtion och byggande. Detta nämns men vi skulle även här vilja se större tydlighet kring mål och genomförandet. Vi ser stora möjligheter i att kommunerna i Halland, och/eller i kringliggande län, ökar samarbetet i upphandlingar så att det klimatsmartaste valet får en större genomslagskraft.

Vi ser en stor potential i att när kommunen upphandlar eller upplåter bygglov till byggnader att dessa lever upp till guld nivå, istället för bronsnivå som det nu står, i "miljöbyggnads- och miljöcertifiering" enligt Sweden Green Building Councils krav. Om energieffektivisering ska bli verklighet är det även viktigt att befintliga byggnader som genomgår större renoveringar miljöcertifieras.

Visa hur energi- och klimatomställningen innebär möjligheter för kommunen

Vi saknar ett positivt anslag där energi- och klimatpolitiken ses som en möjlighet för en positiv utveckling för kommunen, med exempelvis attraktiva boendemiljöer och samhällen, fler lokala arbetstillfällen och en större lokal energiförsörjningsförmåga.

Vi saknar också skrivningar om hur tågtrafiken kan stärkas i kommunen. Något som, utöver klimatsmarta transporter – med ett strategiskt tänk från kommunens och regionens sida – också skulle kunna ge en positiv utveckling för stationssamhällena likt den utveckling som skett kring pågatågsstationerna i Skåne.

Det är bra att industriell symbios nämns i planen. Här finns stora möjligheter för lokala industrier att bli mer cirkulära och minska sin klimat- och miljöpåverkan, samtidigt som konkurrenskraften ökar. Dock krävs ett strategiskt arbete med det lokala näringslivet för att detta ska bli verklighet, här behöver planen bli mer konkret.